

NECHTĚLA JSEM ZŮSTAT SAMA

Marcele je 53 let, je učitelkou v mateřské škole. Rozváděla se v padesáti, ale byla přesvědčená, že nechce zůstat sama. Po několika neúspěšných pokusech si našla partnera, se kterým začala úplně jiný život.

Ženy naší generace si partnery nevybíraly. Nebyly jsme tak vychované. Bylo absolutně nepřípustné, aby dívka nebo žena dala jednoznačně najevo, že se jí nějaký chlapec či muž líbí. Projevený zájem se trestal minimálně opovržením ze strany mužů – zájem se považoval za nevhodné nadbívání a dotyčná za ženu snadno získatelnou, tedy lehčích mravů. Proto jsme svůj zájem musely projevovat velmi opatrně. Spíše to mělo vypadat, že jsme podlehly kouzlu muže, který nás „dobýval“.

„Ani já jsem netušila, že bych si manželka mohla vybrat sama. Chodila jsem obvykle s muži, kteří projevíli zájem o mne, ale samozřejmě že to muselo jiskřit! Jiskra přeskočila také tehdy, když jsem se seznámila se svým manželem. Bývalo mi ale divné, že se mi po každé naší schůzce tak nějak ulevilo. Neměla jsem si s ním co říct, vlastně jsem se na rande vždy dost nudila. Na druhou stranu, když jsem byla bez něj, velmi mi chyběl a moc jsem se na něj těšila,“ potvrzuje zkušenost milionů žen Marcela.

A když už jsme potkaly někoho, s kým nám to zajiskřilo, snažily jsme se, abychom to ničím nepokazily. Čili dělaly jsme se lepší, než jsme byly, ctnostnější, pořádkumilovnější, prezentovaly jsme se jako zapálené hospodyňky... Zkrátka dělaly jsme ze sebe ženy, jaké žádný muž nemůže odmítnout, takové, o kterých jsme byly přesvědčené, že u mužů bodují. Zůstat na ocet byl asi ten největší propad na společenském žebříčku.

„Já jsem například před svým budoucím manželem zatajila, že kouřím,“ dodává Marcela. „Už ani nevím proč. Nejdříve proto, že jsem si myslela, že by se mu to jako nekuřákovi nelíbilo. Že by mne nutil, abych přestala, což jsem tehdy rozhodně neměla v úmyslu. Zdálo se mi normální, že existují věci, které svému muži prostě nemůžu říct. Vždyť okolo mne byly převážně ženy různých generací, které si se svým partnerem nerozuměly, ženy, které se se svými muži hádaly, zlomily nad nimi hůl a oba nadávali jeden na druhého. Považovala jsem tedy za normální, že si žena s mužem nemůže úplně rozumět. Důležité tehdy bylo, aby se chlap neopíjel, netrval příliš mnoho času v hospodě a nebil svou ženu. To pak byl super mužský, jehož bylo nutné si za každou cenu udržet.“

Když jsem potkala svého budoucího manžela, bylo mi dvacet tři, což byl věk, ve kterém už zbýval jen krůček k tomu, aby mne okolí začalo nazývat starou pannou. Moje kamarádky byly již většinou vdané, tlačily kočárky a měly své partnery, na které mohly nadávat, na které si mohly stěžovat, ale zároveň je hájit, neboť byli prostě „jejich“. Jen já jsem byla stále sama!

Pak jsem se vdala, porodila syna a myslela jsem si, že prožiji více méně stejný šťastně-nešťastný život jako většina žen v mém okolí.“

Jenže přesvědčovat se o tom, že nám stačí, abychom netřely bídu a aby nás opilý chlap nemlátil, se nedá dlouho. Tváří v tvář každodennímu soužití vyjde najevo, jaké ve skutečnosti jsme, co očekáváme od manželství a od manžela. I když to ne vždy umíme pojmenovat, naše nespokojenost nás prostě přinutí zamyslet se nad tím, co nás tak frustruje, co se nám na našem vztahu tak strašně nelíbí.

„První velký problém nastal, když jsem přiznala, že kouřím. Náhle jsem byla někdo jiný, než koho si můj manžel bral.“

Neřekl to sice přímo, ale dovědla jsem se, že kdyby to věděl, možná bychom se nikdy nevzali.

A potom jsem si čím dál více začala uvědomovat, že si s ním nemám co říct, a začalo mi na něm vadit každé slovo, které vypustil z úst. Abych se uklidnila, šla jsem si zapálit. Když na něco brblal, a brblal stále častěji a na všechno, šla jsem si zapálit. Když byl mrzutý, šla jsem si zapálit. Když byl naštvaný, šla jsem si zapálit.

Zkrátka všechnu svoji frustraci jsem „vykouřila“.

Jednoho dne už toho však na mě bylo moc. Veškerou svou nespokojenost jsem mu vmetla do tváře. A jak jsem tak na něj řvala, že věčně jen brblá, ale nic pro zlepšení situace nedělá, pochopila jsem, že právě to je v našem manželství pro mne naprosto nepřijatelné. Že on jen čeká, že někdo jiný bude vytvářet podmínky, které mu budou vyhovovat. Pochopila jsem, že vlastně chce, aby se celý svět točil kolem něj. Dávno jsem však věděla, že tak jednoduché to v životě není. Že svět se nebude točit ani kolem něj ani kolem mne ani kolem nikoho z nás.

Taky jsem pochopila, že i když svou nespokojenost rozpouštím v cigaretovém dýmu, stejně nezmizí. Jen na chvíličku zaleze kamsi pod koberec, ale určitě na mne vyskočí, když to budu nejméně čekat. Nechtěla jsem už zažívat zlobu, smutek, nespokojenost, ale nechtěla jsem ani své rozrušení zahánět cigaretou. Bylo mi jasné, že když s tím nic neudělám, bude mi jen a jen hůř. Takže jsem si už ani nezapálila svou tzv. poslední cigaretu. Přestala jsem kouřit i bez tohoto rituálu.“

Naše generace ještě rozvod nepovažovala za nejjednodušší řešení, ale za to skutečně nejkrajnější. Je pravda, že my ženy jsme byly spíše ochotné problémy přetpět, a ne je řešit, byly jsme ochotné říct si – když už to tak jednou je, jiné už to nebude. Postupně jsme si přestaly ženskými zbraněmi

(křikem, pláčem, vyhrůžkami, sexem...) „vydupávat“, aby se manžel změnil. Většinou jsme pozvolna rezignovaly. Kolik takových rezignací se skrývá za dlouholetými manželstvími, kde partneri považují za svůj celoživotní úspěch to, že spolu ta desetiletí vydrželi?

„Ani já jsem se nechtěla hned rozvádět,“ říká Marcela. „Také jsem si představovala, že moje manželství vydrží až do smrti. Ale už jsem nemínila svou nespokojenost jen tak trpět. Začala jsem mluvit o tom, s čím nejsem spokojená, co je pro mě nepřijatelné. Nějakou dobu to dokonce vypadalo, že můj manžel má také zájem, aby se naše manželství zlepšilo, ale trvalo to jen krátce. Uvědomila jsem si, že těch věcí, které jsou pro mne nepřijatelné, je příliš mnoho a že je pro mne velmi vyčerpávající stále o nich hovořit, pořád je nějak řešit. Manžel taky nebyl zrovna dvakrát nadšený, když jsem mu prakticky pořád dávala najevo, jak mi s ním není dobře. Nechtěla jsem si to dlouho přiznat (ale nakonec mi nezbylo nic jiného), ale už v počátcích našeho vztahu jsem podlehla jakési iluzi o tom, že mi v manželství nebude vadit to, co se nakonec ukázalo jako klíčové. Že jen stále brblal, že byl přesvědčený, že všechno ví lépe než ostatní, zejména líp než já... Myslím si, že každý z nás si vzal někoho jiného, než kým ve skutečnosti jsme.“

Pověstnou poslední kapkou pro mne bylo, když jsem si uvědomila, že takhle to v mém manželství už bude vypadat navždy, a to se mi tedy vůbec, ale vůbec nelíbilo. Proto jsem se rozhodla, že podám žádost o rozvod.“

Marcela se tedy v padesáti rozvedla. Odstěhovala se ze společného domu, dokonce do jiného města. Přiznává, že pro ni nebylo vůbec jednoduché být náhle sama. Nejen sama usínat a sama vstávat, ale sama se živit, zařizovat byt. Vlastně několik bytů, protože v prvních letech vystřídal několik podnájmu.

Možná by si mnohé z nás řekly, že jedno manželství na jeden život je až až a že po těchto zkušenostech nebudou chtít chlapa ani vidět (nebo minimálně nějakou dobu), ale Marcela nemínila být dlouho sama.

„Muže ke svému životu prostě potřebuji, proto jsem hledala. Na internetu. Setkala jsem se s různými muži. S některými jsem absolvovala jen jedno rande, s jinými dvě a s jedním už to skoro vypadalo na vztah. Snažila jsem se nezapomenout na svou zkušenost z manželství a už jsem o sobě nic nezatajovala. Taky jsem si ujasnila, jakého muže potřebuji. Takového, který bude se mnou chtít žít, ne se jen se mnou potkávat. Tento muž se mnou ale žít nechtěl...

Pavla jsem potkala poměrně nedávno. Na internetu jsem si ho vybrala já. Prostě mne zaujal, a proto jsem neváhala mu to napsat. Naše začátky ovšem nebyly vůbec idylické. Museli jsme a stále musíme řešit hodně problémů, ale to, že je skutečně řešíme, a nelamentujeme nad nepřízní osudu, nás sblížuje.

A stále si máme co říct.

Hledám si cestu k jeho dětem, řešíme společně bydlení... Pro mne je důležité, že všechno objevujeme a řešíme společně. Že u toho, co chci já a co chce on, se snažíme najít, co chceme oba. Že jsme my. Vedle Pavla nemám pocit, že mu musím něco dokazovat, že ho musím o něčem přesvědčovat. Stačí spolu jen mluvit. Většinou se dohodneme na krocích, z nichž máme oba radost. Opravdu mám pocit, že budujeme život, který nám oběma vyhovuje.“

SLOVO MUDR. LUCIE PACHEROVÉ

Myslím, že u Marcely je viditelné, že její potřeba partnera jako takového byla mnohem větší než potřeba vybrat si někoho, kdo

jí bude skutečně vyhovovat. Mnoho žen (ale i mužů) je často během výběru partnera přehnaně „skromných“. Samozřejmě že nikdo není dokonalý, ale pro funkční vztah by u partnera měly plusy převažovat nad mínusy. Dříve než vstoupím do vážného vztahu, je velmi důležité uvědomit si, co je pro mě ve vztahu podstatné, co od toho druhého potřebuji a nad čím mohu přimhouřit oči. Protože dříve nebo později nastane chvíle, kdy budeme konfrontovány s tím, jak se ve vztahu opravdu cítíme. Pak se může stát, že ke změně směru nám bude chybět dostatečné odhodlání, protože po několikaletém soužití s člověkem, se kterým si nerozumíme, už budeme skeptické, abychom našly motivaci ke změně. Je sympatické, že se Marcela nevzdala a našla odhodlání změnit svůj život i za cenu rozpadu dlouholetého manželství. Získala vztah s člověkem, který jí mnohem více vyhovuje.

JE DŮLEŽITÉ SI UVĚDOMIT, CO JE PRO MĚ VE VZTAHU PODSTATNÉ, CO OD PARTNERA POTŘEBUJI.
NAJDĚME ODVAHU UKONČIT VZTAH, VE KTERÉM UŽ JEN ŽIVOŘÍME, ZE KTERÉHO SE VYTRATILA RADOST.

SETKÁNÍ PO LETECH

Klára je obchodní manažerka a je už dvacet let rozvedená. Rozchod iniciovala ona a dodnes nemá partnera. Možná proto, že manželství v ní dosud rezonuje v mnoha rovinách.

„Za ta léta, co jsme rozvedení, jsme spolu prohodili asi tak pět vět. Ne že by mi to nebylo jedno, ale podívám-li se na to opravdu »z gruntu«, šlo hlavně o to, že se to absolutně neshodovalo s mými představami. Čekala jsem, že ke mně bude exmanžel po rozvodu přátelský, bude mi dokonce pomáhat, zajímat se,